

Economische woordenlijst (I)

bij de cursus Kostprijsberekening

gegeven door Hendrik Claessens, handelsingenieur
Lethas CVO academiejaar 2005-2006

- **Accountant - (Externe accountant):** op grond van de wet zijn er echter ook gegevens (bepaalde financiële overzichten) die bestemd zijn voor externe gebruikers, die door een externe accountant nagekeken moeten worden. Dit moet dus gebeuren door iemand die geen band heeft met het bedrijf, een externe accountant
- **Accountant:** heeft tot taak de juistheid, tijdigheid en volledigheid van de verstrekte informatie te controleren. Als de accountant in dienst is van de onderneming spreekt men van een intern accountant.
- **Accounting- (Responsibility accounting):** systeem van kostencalculatie waarbij de verschillen tussen de toegestane en de werkelijke kosten vastgesteld worden per verantwoordelijke functionaris.
- **Activity-based costing:** methode om de indirecte kosten aan de producten toe te rekenen waarbij uitgegaan wordt van de activiteiten die verricht moeten worden om het product te produceren en te verkopen.
- **Afschrijving:** boekhoudkundige registratie van de waardedaling van een duurzaam productiemiddel.
- **Afval:** grondstof die tijdens het productieproces verloren gaat.
- **Afzet:** verkoopomvang in aantal producten.
- **Annuïteit:** bedrag bestaande uit afschrijvingen (of aflossing) en vermogenskosten (of interest).
- **Arbeidsproductiviteit per werknemer:** totale toegevoegde waarde van de onderneming: aantal werknemers van de onderneming.
- **Begroting- (Meerjarenbegroting):** financiële weergave van de langetermijn van een onderneming. Een meerjarenbegroting heeft betrekking op een periode van vijf a tien jaar en heeft een globaal karakter.
- **Bestelgrootte:** De hoeveelheid goederen (grondstoffen, halffabrikaten) die per bestelling besteld worden.
- **Bezettingsresultaat:** het bezettingsresultaat is gelijk aan (werkelijke productie – normale productie) X vaste kosten per eenheid product.
Het bezettingsresultaat = $(W-N) \times N$
- **Boekhouden:** systematisch aantekening maken van financiële gegevens
- **Boekwaarde:** waarde van een productiemiddel, zoals die blijkt uit de balans van een onderneming
- **Bonus:** extra uitbetaling aan de werknemer die een bijzondere arbeidsprestatie heeft geleverd.
- **Break even-punt:** de productie-omvang (= verkoopomvang) waarbij de onderneming geen winst en geen verlies heeft.
- **Bruto toegevoegde waarde:** omzet van de onderneming exclusief BTW, verminderd met de kosten van grond- en hulpstoffen en van diensten van derden en overige bedrijfskosten. (Exclusief afschrijvingen, lonen, salarissen, sociale lasten en interestkosten.)
- **Budget - (Ex ante-budget):** budget dat voorafgaand (ex ante) aan de productie en/ of verkoop wordt opgesteld op basis van de verwachte productie en/ of verkoop.

- **Budget - (Ex post -budget):** budget dat na afloop (ex post) van de productie en/ of verkoop wordt opgesteld op basis van de werkelijke productie en/ of verkoop.
- **Budget - (Flexibel budget):** budget waarbij voor ieder productie-interval de toegestane kosten worden vermeld.
- **Budget - (Gemengd budget):** budget wat voor een deel uit een vast en voor een deel uit een variabel bedrag bestaat.
- **Budget- (Variabel budget):** budget waarbij de toegestane kosten rechtevenredig veranderen met een verandering in de productie en/ of verkoopomvang.
- **Budget- (Vast budget):** budget waarbij de toegestane kosten niet veranderen ten gevolge van een verandering in de productie- en/ of verkoopomvang (zolang de productie en/ of verkoop binnen het relevante gebied blijft.)
- **Budget- (Voortschrijdend budget):** budget dat periodiek wordt aangepast doordat een reeds verstreken periode uit het budget wordt verwijderd en een nieuwe periode wordt toegevoegd.
- **Budget tarief:** kosten die volgens het budget zijn toegestaan per eenheid produkt.
- **Budget:** gedetailleerde weergave van de activiteiten die door een bepaald onderdeel van de onderneming verricht moeten worden, waarbij tevens de toegestane kosten vermeld worden.
- **Budget:** in een budget worden de werkzaamheden omschreven die door de verschillende afdelingen van een onderneming in een toekomstige periode (meestal een jaar) verricht moeten gaan worden. Tevens wordt hierin vermeld welke kosten daarvoor toegestaan zijn.
- **Budgetverschil:** verschil tussen de werkelijke kosten en het ex postbudget.
- **Calculatie- (Nacalculatie):** berekening van de werkelijke kosten nadat de productie en/ of verkoop heeft plaatsgevonden.
- **Calculatie- (Voorcalculatie):** berekening van de toegestane kosten voorafgaand aan de werkelijke productie en/ of verkoop.
- **Capaciteit- (Rationele overcapaciteit):** het verschil tussen de rationele capaciteit en de normale productie.
- **Complementaire kosten:** kosten die verband houden met het gebruik van een duurzaam productiemiddel, met de uitzondering van de afschrijvings- en vermogenskosten.
- **Controller:** de functionaris, die binnen een onderneming verantwoordelijk is voor het opstellen van begrotingen en de registratie van financiële gegevens. Ook het rapporteren (balansen, resultatenrekening) en de analyse van resultaten behoren tot zijn taken.
- **Cost driver:** iedere factor (handeling, activiteit) die invloed heeft op de kosten.
- **Degressief stijgende variabele kosten:** kosten waarbij de variabele kosten per eenheid afnemen naarmate de bedrijfsdrukke toeneemt.
- **Dekkingsbijdrage:** de verkochte hoeveelheid X (verkoopprijs exclusief BTW – standaard variabele kosten). De dekkingsbijdrage is beschikbaar om de vaste kosten te dekken.
- **Delingscalculatie:** kostprijsberekening waarbij de totale kosten gedeeld worden door de totale productie.
- **Different cost for different purposes:** voordat een beslissing wordt genomen worden eerst de financiële gevolgen ervan doorberekend. Hierbij wordt

rekening gehouden met de kosten die verband houden met de te nemen beslissing

- **Directe kosten:** kosten waarbij een duidelijk aanwijsbaar (oorzakelijk) verband bestaat tussen het ontstaan van de kosten en het product en waarvoor het economisch verantwoord is om dit verband vast te stellen.
- **Directe-opbrengst-waarde:** opbrengst van een (duurzaam) productiemiddel, indien het (duurzaam) productiemiddel verkocht wordt.
- **Doorbelaste kosten:** kosten die door een kostenplaats aan een andere kostenplaats doorberekend zijn.
- **Duurzaam productiemiddel:** productiemiddel dat meer dan één productieproces meegaat.
- **Economische levensduur:** de levensduur van het duurzaam productiemiddel waarbij de kosten per eenheid minimaal zijn.
- **Economische voorraad:** de technische voorraad + reeds bestelde maar nog niet ontvangen goederen – reeds verkochte maar nog niet geleverde goederen; ook wel de voorraad waarover prijsrisico wordt gelopen.
- **Eerstverdeelde kosten:** kosten die rechtstreeks ten laste van een kostenplaats gebracht worden.
- **Efficiency:** het doelmatig aanwenden van produktiemiddelen.
- **Efficiencyverschil:** het verschil tussen de standaard hoeveelheid en de werkelijke hoeveelheid vermenigvuldigd met de standaard prijs. Het efficiëntie verschil = $(SH-WH) \times SP$
- **Enkelvoudige opslagmethode:** opslagmethode waarbij de indirecte kosten worden doorbelast op basis van één opslag op (een deel van) de directe kosten.
- **Equivalentcijfer-methode:** kostprijsberekening waarbij de delingscalculatie toegepast wordt nadat soortgelijke producten tot elkaar herleid zijn.
- **Ex ante-budget:** budget dat voorafgaand (ex ante) aan de productie en/ of verkoop wordt opgesteld op basis van de verwachte productie en/ of verkoop.
- **Ex post-budget:** budget dat na afloop (ex post) van de productie en/ of verkoop wordt opgesteld op basis van de werkelijke productie en/ of verkoop.
- **Externe accountant:** op grond van de wet zijn er echter ook gegevens (bepaalde financiële overzichten) die bestemd zijn voor externe gebruikers, die door een externe accountant nagekeken moeten worden. Dit moet dus gebeuren door iemand die geen band heeft met het bedrijf, een externe accountant
- **Externe verslaggeving** (financial accounting): indien de informatie bestemd is voor belangstellende buiten de onderneming. Hierbij kun je denken aan aandeelhouders, verschaffers van vreemd vermogen, (vertegenwoordigers van) werknemers en de overheid. Bij externe verslaggeving is de onderneming gebonden aan wettelijke voorschriften. Hierin is de vorm globaal vastgelegd. Deze woorden uitgevaardigd door de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ).
- **Fabricage resultaat:** het verschil tussen het ex post-productie-budget en de werkelijke produktiekosten.
- **Flexibel budget:** budget waarbij voor ieder productie-interval de toegestane kosten worden vermeld.
- **Geldwaarde van de productie:** aantal geleverde werkeenheden \times de kostprijs per werkeenheden
- **Gemengd budget:** budget wat voor een deel uit een vast en voor een deel uit een variabel bedrag bestaat.

- **Gemengde kosten:** kosten die voor een deel uit vaste kosten en voor een deel uit variabele kosten bestaan.
- **Historische uitgaafprijs:** de prijs die in het verleden werkelijk betaald is bij aanschaf van het produktiemiddel
- **Homogene massaproductie:** grootschalige productie van gelijke producten, waarbij geen rekening wordt gehouden met de individuele wensen van de afnemers.
- **Homogene producten:** producten die onderling geen verschillen vertonen.
- **Hoofdkostenplaats:** kostenplaats die rechtstreeks prestaties levert aan de eindproducten.
- **Hulpkostenplaats:** kostenplaats die werkzaamheden verricht voor een andere kostenplaats.
- **Human resource management:** beleid dat zich richt op een verbetering van de kwaliteit van de medewerkers door onder andere opleiding en om- en bijscholing.
- **Indirect cost pool:** som van de indirecte kosten die ten laste komt van een bepaalde activiteit.
- **Indirecte kosten:** als de kosten niet rechtstreeks aan een produkt toegerekend kunnen worden, omdat dit verband niet vastgesteld kan worden. Kosten waarbij geen oorzakelijk verband bestaat tussen het ontstaan van de kosten en het product en waarvoor het niet economisch verantwoord is om dit verband vast te stellen.
- **Indirecte-opbrengst-waarde:** nettowaarde van de werkeenheden van een duurzaam productiemiddel, vermeerderd met de restwaarde van het duurzaam productiemiddel.
- **Initiële kosten:** kosten in verband met de ontwikkeling, productie en verkoop van een nieuw product of met de invoering van een nieuwe productie- of verkoopmethode.
- **Integrale kosten:** de som van variabele en vaste kosten.
- **Integrale-kostprijs-methode (absorption costing):** kostprijsberekening waarbij zowel de variabele als de vaste kosten worden opgenomen.
- **Interne verslaggeving (management accounting):** informatie wordt alleen verschaft aan de leidinggevende binnen een onderneming. Deze informatie is alleen bestemd voor gebruik binnen een onderneming, de manier waarop deze verslaggeving tot stand komt is vrij voor de onderneming
- **Kasstroom:** ingaande en uitgaande kasstroom.
- **Kost - (Different cost for different purposes):** voordat een beslissing wordt genomen worden eerst de financiële gevolgen ervan doorberekend. Hierbij wordt rekening gehouden met de kosten die verband houden met de te nemen beslissing
- **Kost- (Indirect cost pool):** som van de indirecte kosten die ten laste komt van een bepaalde activiteit.
- **Kosten - (Complementaire kosten):** kosten die verband houden met het gebruik van een duurzaam productiemiddel, met de uitzondering van de afschrijvings- en vermogenskosten.
- **Kosten - (Degressief stijgende variabele kosten):** kosten waarbij de variabele kosten per eenheid afnemen naarmate de bedrijfsdrukke toeneemt.
- **Kosten - (Directe kosten):** kosten waarbij een duidelijk aanwijsbaar (oorzakelijk) verband bestaat tussen het ontstaan van de kosten en het

product en waarvoor het economisch verantwoord is om dit verband vast te stellen.

- **Kosten - (Doorbelaste kosten):** kosten die door een kostenplaats aan een andere kostenplaats doorberekend zijn.
- **Kosten - (Eerstverdeelde kosten):** kosten die rechtstreeks ten laste van een kostenplaats gebracht worden.
- **Kosten - (Gemengde kosten):** kosten die voor een deel uit vaste kosten en voor een deel uit variabele kosten bestaan.
- **Kosten - (Nacalculatorische kosten verrekenstaat):** berekening van de werkelijke kosten nadat de productie en/ of verkoop heeft plaatsgevonden.
- **Kosten- (Indirecte kosten):** als de kosten niet rechtstreeks aan een product toegerekend kunnen worden, omdat dit verband niet vastgesteld kan worden. Kosten waarbij geen oorzakelijk verband bestaat tussen het ontstaan van de kosten en het product en waarvoor het niet economisch verantwoord is om dit verband vast te stellen.
- **Kosten- (Initiële kosten):** kosten in verband met de ontwikkeling, productie en verkoop van een nieuw product of met de invoering van een nieuwe productie- of verkoopmethode.
- **Kosten- (Integrale kosten):** de som van variabele en vaste kosten.
- **Kosten- (Progressief stijgende variabele kosten):** kosten waarbij de variabele kosten per eenheid gelijk zijn, naarmate de bedrijfsdrukke toeneemt.
- **Kosten- (Proportioneel variabele kosten):** kosten waarbij de variabele kosten per eenheid gelijk zijn, ongeacht de bedrijfsdrukke.
- **Kosten- (Proportioneel variabele kosten):** kosten waarbij de variabele kosten per eenheid gelijk zijn, ongeacht de bedrijfsdrukke.
- **Kosten- (Toegestane of standaardkosten):** kosten die voor een bepaalde productie onvermijdelijk zijn
- **Kosten- (Trapsgewijs variabele kosten):** kosten, waarbij de toename van de variabele kosten getrapt (met kleine sprongen) stijgen tengevolge van een toename van de productie.
- **Kosten- (Variabele kosten):** kosten die veranderen tengevolge van een veranderingen in de bedrijfsdrukke.
- **Kosten- (Vaste kosten):** kosten die niet veranderen tengevolge van een verandering in de bedrijfsdrukke. (Zo lang de bedrijfsdrukke binnen een bepaald gebied blijft.)
- **Kosten- (Werkelijke kosten):** de kosten die na het productieproces vastgesteld worden
 - Kosten van arbeid
 - Kosten van de grond
 - Kosten van de grond- en hulpstoffen
 - Kosten van diensten van derden
 - Kosten van duurzame productiemiddelen
 - Kosten van vermogen
- **Kosten:** de gelduitgaven (voor produktiemiddelen) die toegerekend zijn aan bepaalde perioden, afdelingen of producten, heten kosten.
- **Kosten-calculatie (direct costing) - (Variabele-kosten-calculatie):** kostenberekening waarbij de variabele productiekosten aan de producten worden toegerekend en de vaste productiekosten in een bedrag ten laste van het resultaat gebracht worden.
- **Kostendrager:** producten die door een onderneming gemaakt worden.

- **Kostenplaats- (Hoofdkostenplaats):** kostenplaats die rechtstreeks prestaties levert aan de eindproducten.
- **Kostenplaats- (Hulpkostenplaats):** kostenplaats die werkzaamheden verricht voor een andere kostenplaats.
- **Kostenplaats- (Onzelfstandige hulpkostenplaats):** hulpkostenplaats die niet overeenkomt met een afdeling.
- **Kostenplaats- (Zelfstandige hulpkostenplaats):** hulpkostenplaats die overeenkomt met een afdeling.
- **Kostenplaats:** functie binnen een onderneming waaraan indirecte kosten worden toegerekend.
- **Kostenplaatsmethode (productie-centra methode):** methode om de indirecte kosten aan de producten toe te rekenen. Hierbij worden de indirecte kosten in de eerste instantie ten laste van de kostenplaatsen gebracht (eerstverdeelde kosten) en vervolgens aan andere kostenplaatsen doorbelast (doorbelaste kosten). Uiteindelijk worden alle indirecte kosten aan de producten(kostendragers) toegerekend.
- **Kostensoort- (Onzelfstandige kostensoort):** kostensoort die optreedt nadat vermogen ten behoeve van andere kostensoorten vastgelegd is. Dit geldt alleen voor de kostensoort 'kosten van vermogen'.
- **Kostensoort- (Zelfstandige kostensoort):** kostensoort die onafhankelijk van andere kostensoorten kan optreden. Dit zijn alle kostensoorten met uitzondering van de kostensoort 'kosten van vermogen'.
- **Kostensoort:**
- **Kostenverbijzondering:** het toerekenen van kosten aan producten of diensten.
- **Kostprijs- (Standaardkostprijs):** het totaal van de toegestane vaste en toegestane variabele kosten per eenheid product.
- **Kostprijs- (Standaardkostprijs):** hoeveelheid onvermijdbare productiemiddelen vermenigvuldigt met de vervangingswaarde van de opgeofferde productiemiddelen.
- **Kostprijs-methode (absorption costing) - (Integrale-kostprijs-methode):** kostprijsberekening waarbij zowel de variabele als de vaste kosten worden opgenomen.
 - Kostprijsverhogende belastingen
- **Levensduur - (Economische levensduur):** de levensduur van het duurzaam productiemiddel waarbij de kosten per eenheid minimaal zijn.
- **Levensduur- (Technische levensduur):** het tijdsbestek waarover het duurzaam productiemiddel in staat is prestaties te leveren.
- **Loon- (Stukloon):** beloningssysteem waarbij de werknemer per eenheid prestatie een vast bedrag betaald wordt.
- **Loon- (Tijdloon):** beloningssysteem waarbij een vast bedrag betaald wordt per periode.
- **Management by exception:** wijze aan leidinggevend waarbij het management van een organisatie het algemene beleid uitstippelt en alleen ingrijpt als de werkelijke resultaten (in negatieve zin) afwijken zonder dat een statutenwijziging nodig is.
- **Marge- (Veiligheidsmarge):** de veiligheidsmarge geeft weer hoeveel procent de werkelijke afzet onder de begrote afzet mag liggen voor dat de onderneming verlies gaat leiden.

$$\text{Veiligheidsmarge} = \text{begrote afzet} - \text{break even-afzet} \times 100\%$$

- **Massaproductie- (Homogene massaproductie):** grootschalige productie van gelijke producten, waarbij geen rekening wordt gehouden met de individuele wensen van de afnemers.
- **Masterbudget:** het geheel van met elkaar samenhangende deelbudgetten van een onderneming.
- **Meerjarenbegroting:** financiële weergave van de langetermijn van een onderneming. Een meerjarenbegroting heeft betrekking op een periode van vijf a tien jaar en heeft een globaal karakter.
- **Meervoudige opslagmethode:** opslagmethode waarbij de indirecte kosten worden doorbelast op basis van maar dan één opslag overdelen van de indirecte kosten.
- **Nacalculatie:** berekening van de werkelijke kosten nadat de productie en/ of verkoop heeft plaatsgevonden.
- **Nacalculatorische kosten verrekenstaat:** berekening van de werkelijke kosten nadat de productie en/ of verkoop heeft plaatsgevonden.
- **Netto geldwaarde van de werkeenheden:** geldswaarde van de productie vermindert met de complementaire- en vermogenskosten.
- **Netto toegevoegde waarde:** omzet van de onderneming exclusief BTW, verminderd met de kosten van grond- en hulpstoffen en van diensten van derden en overige bedrijfskosten. (Exclusief lonen, salarissen, sociale lasten en interestkosten.)
- **Normale bezetting- (Normale bezetting):** de gemiddelde (verwachte) bezetting gedurende een aantal toekomstige perioden.
- **Normale bezetting:** de gemiddelde (verwachte) bezetting gedurende een aantal toekomstige perioden.
- **Omzet (opbrengst verkopen):** opbrengst van de verkopen = de afzet X de verkoopprijs (excl. BTW).
- **Onzelfstandige hulpkostenplaats:** hulpkostenplaats die niet overeenkomt met een afdeling.
- **Onzelfstandige kostensoort:** kostensoort die optreed nadat vermogen ten behoeve van andere kostensoorten vastgelegd is. Dit geldt alleen voor de kostensoort 'kosten van vermogen'.
- **Opbrengst (Directe-opbrengst-waarde):** opbrengst van een (duurzaam) productiemiddel, indien het (duurzaam) productiemiddel verkocht wordt.
- **Opbrengsten:** de geldontvangsten (in verband met levering van goederen of diensten) die toegerekend zijn aan bepaalde perioden, afdelingen of produkten, heten opbrengsten
- **Opbrengstwaarde:** de prijs die ontvangen zou kunnen worden als het produktiemiddel op het moment waarop de kosten van het produkt berekend worden verkocht zou worden. Over het algemeen word de laagste van de drie bovengenoemde prijzen gebruikt. Deze berekeningswijze staat bekend als de minimum waarderingsregel.
- **Opslagmethode- (Meervoudige opslagmethode):** opslagmethode waarbij de indirecte kosten worden doorbelast op basis van maar dan één opslag overdelen van de indirecte kosten.
- **Opslagmethode:** methode om de kostprijs te erekenen waarbij de indirecte kosten aan de producten toegerekend worden door de directe kosten met een bepaald percentage te verhogen.
- **Overcapaciteit- (Irrationele overcapaciteit):** het verschil tussen de werkelijk beschikbare capaciteit en de rationele capaciteit.

- **Overcapaciteit- (Irrationele overcapaciteit):** het verschil tussen de werkelijk beschikbare capaciteit en de rationele capaciteit.
- **Plan- (Strategisch plan):** globale omschrijving van het ondernemingsbeleid voor de lange termijn.
- **Premieloonstelsel:** Beloningsstelsel waarbij een vast bedrag per periode uitbetaald wordt en een extra uitbetaling plaatsvindt als de geleverde prestatie een bepaalde norm overschreden heeft.
- **Prijsverschil:** het verschil tussen de standaardprijs en de werkelijke prijs vermenigvuldigd met de werkelijk verbruikte hoeveelheid. Het prijsverschil = $(SP-WP) \times WH$
- **Producten- (Homogene producten):** producten die onderling geen verschillen vertonen.
- **Productie- (Seriemassaproductie):** productie in grote aantallen, waarbij tussen de verschillende series enige variatie in de producten optreedt.
- **Productie- (Serie-stukproductie):** het in grote aantallen tegelijk (in series) voortbrengen van producten die afgestemd zijn op de individuele wensen van de cliënt.
- **Productie- (Stukproductie):** voortbrenging van de producten waarbij de opdrachtgever bepaalt aan welke eisen het product moet voldoen.
- **Productiegebied- (Relevant productiegebied):** het productiegebied waarbinnen de werkelijke productie van een onderneming zich in de regel bevindt.
- **Productiemiddel - (Duurzaam productiemiddel):** productiemiddel dat meer dan één productieproces meegaat.
- **Profit sharing:** winstverdelingsregeling op basis waarvan de werknemers meedelen in de overwinst van de onderneming.
- **Progressief stijgende variabele kosten:** kosten waarbij de variabele kosten per eenheid gelijk zijn, naarmate de bedrijfsdrukke toeneemt.
- **Proportioneel variabele kosten:** kosten waarbij de variabele kosten per eenheid gelijk zijn, ongeacht de bedrijfsdrukke.
- **Proportioneel variabele kosten:** kosten waarbij de variabele kosten per eenheid gelijk zijn, ongeacht de bedrijfsdrukke.
- **Rationele capaciteit- (Rationele capaciteit):** productiecapaciteit die economisch gezien noodzakelijk is om het productieproces ongestoord te laten verlopen.
- **Rationele capaciteit:** productiecapaciteit die economisch gezien noodzakelijk is om het productieproces ongestoord te laten verlopen.
- **Rationele overcapaciteit:** het verschil tussen de rationele capaciteit en de normale productie.
- **Relevant productiegebied:** het productiegebied waarbinnen de werkelijke productie van een onderneming zich in de regel bevindt.
- **Responsibility accounting:** systeem van kostencalculatie waarbij de verschillen tussen de toegestane en de werkelijke kosten vastgesteld worden per verantwoordelijke functionaris.
- **Resultaat- (Transactieresultaat):** het transactieresultaat is gelijk aan de verkochte hoeveelheid X (verkoopprijs excl. BTW – integrale standaardkostprijs).
- **Seriegrootte:** de hoeveelheid dezelfde halffabrikaten die aaneengesloten (in één serie) geproduceerd worden.

- **Seriemassaproductie:** productie in grote aantallen, waarbij tussen de verschillende series enige variatie in de producten optreed.
- **Serie-stukproductie:** het in grote aantallen tegelijk (in series) voortbrengen van producten die afgestemd zijn op de individuele wensen van de cliënt.
- **Sleutel- (Verdeelsleutel):** eenheid op basis waarvan de kosten van een kostenplaats doorbelast worden.
- **Standaardkostprijs:** het totaal van de toegestane vaste en toegestane variabele kosten per eenheid product.
- **Standaardkostprijs:** hoeveelheid onvermijdbare productiemiddelen vermenigvuldigt met de vervangingswaarde van de opgeofferde productiemiddelen.
- **Strategisch plan:** globale omschrijving van het ondernemingsbeleid voor de lange termijn.
- **Stukloon:** beloningssysteem waarbij de werknemer per eenheid prestatie een vast bedrag betaald wordt.
- **Stukproductie:** voortbrenging van de producten waarbij de opdrachtgever bepaalt aan welke eisen het product moet voldoen.
- **Technische levensduur:** het tijdsbestek waarover het duurzaam productiemiddel in staat is prestaties te leveren.
- **Technische voorraad:** de werkelijke in de onderneming aanwezige voorraad.
- **Tijdloon:** beloningssysteem waarbij een vast bedrag betaald wordt per periode.
- **Toegestane of standaardkosten:** kosten die voor een bepaalde productie onvermijdelijk zijn
- **Transactieresultaat:** het transactieresultaat is gelijk aan de verkochte hoeveelheid X (verkoopprijs excl. BTW – integrale standaardkostprijs).
- **Trapsgewijs variabele kosten:** kosten, waarbij de toename van de variabele kosten getrapt (met kleine sprongen) stijgen tengevolge van een toename van de productie.
- **Uitval:** Als aan het eind van het productieproces het eindproduct/ halffabrikaat niet aan de eisen voldoet, en word afgekeurd.
- **Variabel budget:** budget waarbij de toegestane kosten rechtevenredig veranderen met een verandering in de productie en/ of verkoopomvang.
- **Variabele kosten:** kosten die veranderen tengevolge van een veranderingen in de bedrijfsdrukke.
- **Variabele-kosten-calculatie (direct costing):** kostenberekening waarbij de variabele productiekosten aan de producten worden toegerekend en de vaste productiekosten in een bedrag ten laste van het resultaat gebracht worden.
- **Vast budget:** budget waarbij de toegestane kosten niet veranderen ten gevolgen van een verandering in de productie- en/ of verkoopomvang (zolang de productie en/ of verkoop binnen het relevante gebied blijft.)
- **Vaste kosten:** kosten die niet veranderen tengevolge van een verandering in de bedrijfsdrukke. (Zo lang de bedrijfsdrukke binnen een bepaald gebied blijft.)
- **Veiligheidsmarge:** de veiligheidsmarge geeft weer hoeveel procent de werkelijke afzet onder de begrote afzet mag liggen voor dat de onderneming verlies gaat leiden.

$$\text{Veiligheidsmarge} = \text{begrote afzet} - \text{break even-afzet} \times 100\%$$
- **Verdeelsleutel:** eenheid op basis waarvan de kosten van een kostenplaats doorbelast worden.

- **Verkoop-omvang-verschil:** het verschil tussen de werkelijke verkoopomvang en de begrote verkoopomvang vermenigvuldigd met de begrote transactiewinst per eenheid.
verkoop omvang verschil = $(Q_w - Q_b)(P_b - K_p)$
- **Verkoopprijsverschil:** het verschil tussen de werkelijke verkoopprijs en de begrote verkoopprijs vermenigvuldigd met de werkelijke verkoopomvang.
Verkoopprijsverschil = $(P_w - P_b) \times Q_w$
- **Verslaggeving** (management accounting) - **(Interne verslaggeving):** informatie wordt alleen verschaft aan de leidinggevende binnen een onderneming. Deze informatie is alleen bestemd voor gebruik binnen een onderneming, de manier waarop deze verslaggeving tot stand komt is vrij voor de onderneming
- **Verslaggeving:** het proces van verzamelen, groeperen en verstrekken van financiële gegevens, met de functie:
 - informatievoorziening voor de besluitvorming binnen de onderneming (beslissingsondersteunende functie)
 - Het afleggen van verantwoording (verantwoordingsfunctie)
 - verstrekken van informatie over de voortgang van de onderneming. Op basis hiervan kan het management beslissingen nemen (beheersingsfunctie of stuurfunctie)
- **Verspilling:** een niet doelmatige uitgave. (Kosten die vermeden hadden kunnen worden)
- **Verspilling:** gelduitgaven in verband met ondoelmatig opgeofferde productiemiddelen.
- **Vervangingswaarde:** de prijs die betaald zou moeten worden als de productiemiddelen aangeschaft zouden moeten worden op het moment waarop de kosten van het produkt berekend worden
- **Voorcalculatie:** berekening van de toegestane kosten voorafgaand aan de werkelijke productie en/ of verkoop.
- **Voorraad - (Economische voorraad):** de technische voorraad + reeds bestelde maar nog niet ontvangen goederen – reeds verkochte maar nog niet geleverde goederen; ook wel de voorraad waarover prijsrisico wordt gelopen.
- **Voorraad- (Technische voorraad):** de werkelijke in de onderneming aanwezige voorraad.
- **Voortschrijdend budget:** budget dat periodiek wordt aangepast doordat een reeds verstreken periode uit het budget wordt verwijderd en een nieuwe periode wordt toegevoegd.
- **Waarde - (Directe-opbrengst-waarde):** opbrengst van een (duurzaam) productiemiddel, indien het (duurzaam) productiemiddel verkocht wordt.
- **Waarde - (Netto geldwaarde van de werkeenheden):** geldswaarde van de productie vermindert met de complementaire- en vermogenskosten.
- **Waarde- (Indirecte-opbrengst-waarde):** nettowaarde van de werkeenheden van een duurzaam productiemiddel, vermeerderd met de restwaarde van het duurzaam productiemiddel.
- **Waarde- (Netto toegevoegde waarde):** omzet van de onderneming exclusief BTW, vermindert met de kosten van grond- en hulpstoffen en van diensten van derden en overige bedrijfskosten. (Exclusief lonen, salarissen, sociale lasten en interestkosten.)
- **Waarde- (Opbrengstwaarde):** de prijs die ontvangen zou kunnen worden als het productiemiddel op het moment waarop de kosten van het produkt

berekend worden verkocht zou worden. Over het algemeen word de laagste van de drie bovengenoemde prijzen gebruikt. Deze berekeningswijze staat bekend als de minimum waarderingsregel.

- **Waarde- (Vervangingswaarde):** de prijs die betaald zou moeten worden als de produktiemiddelen aangeschaft zouden moeten worden op het moment waarop de kosten van het produkt berekend worden
- **Werkeenheid:** eenheid waarin de prestaties van een duurzaam productiemiddel gemeten worden.
- **Werkelijke kosten:** de kosten die na het productieproces vastgesteld worden
- **Zelfstandige hulpkostenplaats:** hulpkostenplaats die overeenkomt met een afdeling.
- **Zelfstandige kostensoort:** kostensoort die onafhankelijk van andere kostensoorten kan optreden. Dit zijn alle kostensoorten met uitzondering van de kostensoort 'kosten van vermogen'.